

โรคไอกรน โรคร้ายถึงตาย

เป็นได้ทุกเพศ ทุกวัย
ติดต่อง่ายโดยการไอ จาม สัมผัสน้ำมูก น้ำลาย

อาการอย่างไร?

ไข้ต่ำๆ มีน้ำมูก ไอถี่ๆ ไอเป็นชุด อาจไอหนักจนหายใจไม่ทัน
ตัวเขียว หรือหยุดหายใจ หายใจมีเสียงวูบ และอาจเสียชีวิตได้
หากมีอาการสงสัยรีบไปพบแพทย์

รักษาอย่างไร?

ผู้ป่วยและผู้สัมผัสโรค ต้องกินยาให้ครบตามแพทย์สั่ง
"กินยาครบ ลดป่วย ลดตาย ลดแพร่โรค"

ป้องกันอย่างไร?

เด็กต้องได้รับวัคซีนรวม คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน (DTP) ครบตามเกณฑ์

2 เดือน 4 เดือน 6 เดือน 18 เดือน 4 ปี

ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4 ครั้งที่ 5

หญิงตั้งครรภ์ ต้องได้รับวัคซีนป้องกัน
โรคไอกรนในไตรมาสที่ 3 (สัปดาห์ที่ 27-36)

ฉีดวัคซีนไอกรนได้ ฟรี!
ที่สถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน

"ไอกรน โรคร้าย ป้องกันได้ด้วยวัคซีน"

ข้อมูล ณ วันที่ 12 ธันวาคม 2566 ที่มา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
สคส.11 นครศรีธรรมราช
Office of Disease Prevention and Control Region 11, Nakhon Si Thammarat
Tel: 07534 1147
สายด่วน
1422

โรคไอกรน

โรคไอกรนเป็นโรคติดเชื้อของระบบทางเดินหายใจ ทำให้มีการอักเสบของเยื่อทางเดินหายใจ และเกิดอาการไอ ที่มีลักษณะพิเศษคือ ไอซ้อนๆ ติดๆ กัน 5-10 ครั้ง หรือมากกว่านั้นจนเด็กหายใจไม่ทัน จึงหยุดไอ และมีอาการหายใจเข้าลึกๆ เป็นเสียง วูบ (Whooping cough) สลับกันไปกับการไอเป็นชุด ๆ จึงมีชื่อเรียกว่า "โรคไอกรน" บางครั้งอาการอาจจะเรื้อรังนานเป็นเวลา 2-3 เดือน

อาการ

อาการของโรคแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

1) ระยะแรก เด็กจะเริ่มมีอาการ มีน้ำมูก และไอ เหมือนอาการเริ่มแรกของโรคหัดธรรมดา อาจมีไข้ต่ำๆ ตาแดง น้ำตาไหล ระยะนี้เรียกว่า Catarrhal stage จะเป็นอยู่ประมาณ 1-2 สัปดาห์ ระยะนี้ส่วนใหญ่ยังวินิจฉัยโรคไทรนไม่ได้ แต่มีข้อสังเกตว่าไอนานเกิน 10 วัน เป็นแบบไอแห้งๆ

2) Paroxysmal stage ระยะนี้มีอาการไอเป็นชุดๆ เมื่อเข้าสู่สัปดาห์ที่ 3 ไม่มีเสมหะ จะเริ่มมีลักษณะของไทรน คือ มี อาการไอถี่ๆ ติดกันเป็นชุด 5-10 ครั้ง ตามด้วยการหายใจเข้าอย่างแรงจนเกิดเสียง วู๊ป (whoop) ซึ่งเป็นเสียงการดูดลมเข้าอย่างแรง ในช่วงที่ไอผู้ป่วยจะมีหน้าตาแดง น้ำมูก น้ำตาไหล ตาถลน ลิ้นจุกปาก เส้นเลือดที่คอโป่งพอง การไอเป็นกลไกที่จะขับเสมหะที่เหนียวข้นในทางเดินหายใจออกมา ผู้ป่วยจึงจะไอตีต่อกันไปเรื่อยๆ จนกว่าจะสามารถขับเสมหะที่เหนียวออกมาได้ บางครั้งเด็กอาจจะมีหน้าเขียว เพราะหายใจไม่ทันโดยเฉพาะเด็กเล็กๆ อายุต่ำกว่า 6 เดือน จะพบอาการหน้าเขียวได้บ่อย และบางครั้งมีการหยุดหายใจร่วมด้วย อาการหน้าเขียวอาจเกิดจากเสมหะอุดทางเดินหายใจได้ ส่วนใหญ่เด็กเล็กมักจะมีอาการอาเจียนตามหลังการไอเป็นชุดๆ ระยะไอเป็นชุดๆ นี้จะเป็นอยู่นาน 2-4 สัปดาห์ หรืออาจนานกว่านี้ได้

3) ระยะ ฟื้นตัว (Convalescent stage) กินเวลา 2-3 สัปดาห์ อาการไอเป็นชุดๆ จะค่อยๆ ลดลงทั้งความรุนแรงของการไอและจำนวนครั้ง แต่จะยังมีอาการไอหลายสัปดาห์ ระยะของโรคทั้งหมดถ้าไม่มีโรคแทรกซ้อนจะใช้เวลาประมาณ 6-10 สัปดาห์

การติดต่อ

ไทรนเป็นโรคที่ติดต่อกันได้ง่ายจากการไอ จาม รดกันโดยตรง ผู้สัมผัสโรคที่ไม่มีภูมิคุ้มกันจะติดเชื้อและเกิดโรคเกือบทุกราย โรคนี้พบได้บ่อยในเด็ก ส่วนใหญ่ติดเชื้อมาจากผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งมีการติดเชื้อแต่ไม่มีอาการ หรือมีอาการไม่มาก โรคไทรนเป็นได้กับทารกตั้งแต่เดือนแรก ทั้งนี้ เนื่องจากภูมิคุ้มกันจากแม่ผ่านมายังลูกไม่ได้หรือได้น้อยมาก ในเด็กเล็กอาการจะรุนแรงมากและมีอัตราตายสูง ส่วนใหญ่ของผู้ที่มีอาการรุนแรงและเสียชีวิต เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปีและเป็นเด็กที่ไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อน โดยทั่วไปแล้ว โรคนี้เป็นได้ทุกอายุ ถ้าไม่มีภูมิคุ้มกัน แต่ในวัยหนุ่มสาว หรือผู้ใหญ่อาจไม่มีอาการ หรือไม่มีอาการแบบไทรน ส่วนใหญ่จึงไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคไทรน ใน ประเทศไทย อุบัติการณ์ของโรคไทรนลดลงมาก ซึ่งเป็นผลจากการเพิ่มระดับความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ ไทรน บาดทะยัก อย่างไรก็ตามยังพบโรคนี้ได้ประปรายในชนบท และพบในเด็กอายุเกิน 5 ปี มากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ไม่ได้รับวัคซีน พบการระบาดเป็นครั้งคราวในเด็กนักเรียนชั้นประถมระยะพักตัวของโรคประมาณ 6-20 วัน ที่พบบ่อย 7-10 วัน ถ้าสัมผัสโรคมาเกิน 3 สัปดาห์แล้วไม่มีอาการ แสดงว่าไม่ติดโรค

ที่มา : สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 นครศรีธรรมราช

ลงเมื่อ วันที่ 12 ธันวาคม 2566

<https://datariskcom-ddc.moph.go.th/>

คำถามที่ 1 แบบเลือกตอบ

คำถาม จากบทความข้างต้น อาการเด่นของโรคไกรนคืออะไร ?

1. ไข้สูง
2. ไอเป็นชุดๆ ตามด้วยเสียงวีป
3. เจ็บคอ
4. ท้องเสีย

เฉลย/แนวคำตอบ

คำตอบที่ : 2. ไอเป็นชุดๆ ตามด้วยเสียงวีป

กระบวนการอ่าน: การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน

สถานการณ์: สาธารณะ

แหล่งที่มา: แหล่งข้อมูลเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บทความอธิบาย

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1 ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 2 แบบเลือกตอบเชิงซ้อน (อย่างน้อย 1 คำถาม)

จากบทความ เรื่อง โรคไกรน ข้อความเหล่านี้เป็นใช่ หรือไม่ใช่ จงเลือก ใช่ หรือไม่ใช่ ในแต่ละข้อความ

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
โรคไกรนเป็นโรคติดเชื้อของระบบทางเดินหายใจ		
อาการไอของโรคไกรนจะหายไปภายใน 1 สัปดาห์		
เด็กเล็กมีความเสี่ยงที่จะเสียชีวิตจากโรคไกรนมากกว่าผู้ใหญ่		
การไอเป็นชุด ๆ ตามด้วยเสียงวีป เป็นลักษณะเฉพาะของโรคไกรน		
โรคไกรนติดต่อผ่านการสัมผัสโดยตรงเท่านั้น		

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : ใช่/ ไม่ใช่/ใช่/ใช่/ไม่ใช่

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบเชิงซ้อน

คำถามที่ 3 แบบเติมคำตอบแบบปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม จากบทความข้างต้น ระยะแรกของโรคไทรอยด์ อาการคล้ายกับโรคอะไร ?

คำตอบ.....

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : โรคหวัตรรรมา

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 4 แบบเติมคำตอบแบบเปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม ทำไมเด็กเล็กจึงมีความเสี่ยงที่จะเสียชีวิตจากโรคไทรอยด์มากกว่าผู้ใหญ่

คำตอบ

เฉลย/แนวคำตอบ: โรคไทรอยด์เป็นอันตรายต่อเด็กเล็กมากกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากหลายปัจจัยร่วมกัน ดังนี้

1. ระบบภูมิคุ้มกันยังไม่แข็งแรง เด็กเล็กมีระบบภูมิคุ้มกันที่ยังไม่พัฒนาเต็มที่ จึงต่อสู้กับเชื้อโรคได้ไม่ดีเท่าผู้ใหญ่ ทำให้ร่างกายอ่อนแอและเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ได้ง่ายกว่า
2. ทางเดินหายใจยังเล็ก ทางเดินหายใจของเด็กเล็กมีขนาดเล็กกว่าผู้ใหญ่ เมื่อเกิดการอักเสบจากเชื้อโรค จึงทำให้หายใจลำบากและมีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดอักเสบ ได้ง่ายกว่า
3. กล้ามเนื้อระหว่างซี่โครงยังอ่อนแอ เด็กเล็กมีกล้ามเนื้อระหว่างซี่โครงที่ยังไม่แข็งแรง ทำให้เมื่อไอแรงๆ อาจทำให้เหนื่อยง่าย และอาจเกิดภาวะหยุดหายใจได้
4. ขนาดของปอดเล็ก: ปอดของเด็กเล็กมีขนาดเล็กกว่า ทำให้เมื่อมีเสมหะหรือของเหลวคั่งในปอด จะส่งผลกระทบต่อทางเดินหายใจได้รวดเร็วกว่า
5. ยังไม่ได้รับวัคซีนครบโดส เด็กเล็กบางรายอาจยังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคไทรอยด์ครบโดส ทำให้ขาดภูมิคุ้มกันป้องกันโรค

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบตอบเชิงซ้อน

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 5 แบบเติมคำตอบแบบอิสระ (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม หากพบว่ามีสมาชิกในครอบครัวป่วยเป็นโรคไทรอยด์ ควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงเขียนอธิบาย

คำตอบ.....

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : ควรพาผู้ป่วยไปพบแพทย์เพื่อรับการวินิจฉัยและรักษาที่ถูกต้องทันที โดยเฉพาะเด็กเล็กและผู้ที่มีโรคประจำตัว หมั่นสังเกตอาการของตนเองและสมาชิกในครอบครัวอย่างใกล้ชิด หากมีอาการคล้ายโรคไทรอยด์ ควรพบแพทย์ ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำสะอาด ทำความสะอาดพื้นผิวที่สัมผัสบ่อยๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ลูกบิดประตู ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ สวมหน้ากากอนามัยเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน